

gálata során, 1985-ben, a vad miatt 109 ha újraerdősítési kötelezettséget írt elő és 252 hektárt minősített vissza befejezetlenné. Ez az erdősítések alig 0,5—1,0%-át érinti; jelezve az intenzívebb erdőkárok szűk területre korlátozódását.

Előbbre kell lépünk az erdő—vad kapcsolat javításának erdészeti feltételeiben is,

többcélú erdőgazdálkodást kifejező erdőművelésre van szükség.

Adjunk több teret az ökológiai szemléletnek. Fejezzék ki az üzemtervek az ökológiai tartalékokat, korlátokat. Meg kell állítani erdeink növényvilágának szegényedését, a monokultúrák térhódítását. Erdővédelmi érdek is, hogy legyen a vad számára táplálékot, nyugalmat, védelmet adó erdő. Az élőhelygondozás szolgálja jobban a vadtartás érdekeit. Az erdőfelügyelet bátrabban éljen a vadgazdálkodási célú erdők kijelölésével. A vadállomány szabályozása legyen összhangban az erdőgazdálkodás érdekeivel, de a hasznosítás modellje fejezze ki a társadalmi igényt is, a várható szükséglet alakulását — a vadászok számának növekedését. 1982-ben e fórumon mondtam, hogy egyik

felülvizsgálatra szoruló koncepciónk az erdészeti és a vadászati kutatás mesterséges szétválasztása

és hogy az erdő—vad összhangjának kutatásokkal történő megalapozásáért az erdészeti kutatás legyen a felelős — a vadállományért és a vele szemben támasztott igényekért érzett felelősség mellett. Szerény elmozdulás az ERTI-ben folyó kárbecslési kutatás, az erdők vadeltartó képességének modellezése. Jelentős eredmény lehet, ha e vizsgálatok zárójelentése ökonómiai modellt ad a vadgazdálkodás tervezéséhez, a többcélú erdőhasznosítás programozásához.

DR. TÓTH SÁNDOR

ERDEI ÜDÜLÉSI IGÉNYEK ÉS SZOKÁSOK A PILISBEN ÉS A BUDAI-HEGYSÉGBEN

A Pilisi Állami Parkerdőgazdaság felkérésére, a Pilisben és a Budai-hegységben vizsgálatot végeztünk azzal a szándékkal, hogy a kapott eredményeket a parkerdőgazdaság közjóléti terveibe beépíti. Konkrét célunk kettős volt:

- egyrészt, hogy képet kapjunk a Pilis és a Budai-hegység kirándulóforgalmáról;
- másrészt, hogy megismerjük az általános kirándulási szokásokat és véleményt kapjunk az erdők állapotáról, a parkerdőgazdaság szolgáltatásairól.

A látogatottsági felmérést évszakonként végeztük, a Pilisben 24, a Budai-hegységben 15 ponton. A közvélemény-kutatás kérdőíveit a tavaszi felmérés alkalmával osztottuk szét az aznapi kirándulók között. A felmérés tulajdonképpen forgalomszámlálás, statisztika, melyben létszám, útirányok és a kirándulási időtartamok szerepelnek. A közvélemény-kutatásban rákérdeztünk a válaszadók személyére, kirándulási szokásaikra, az erdők állapotá-

nak, berendezettségének, az igénybe vehető szolgáltatásoknak, valamint az erdő hatásainak megítélésére.

A felmérések eredményeképpen elmondható, hogy a többség kirándulás-kor a közelséget, a könnyű megközelítési lehetőséget részesíti előnyben. Bizonyítja ezt az a tény is, hogy a kirándulók több mint fele 1—3 órát, egyharmada fél napot tölt kint a szabadban, továbbá az, hogy a Budai-hegyvidéken közel kétszer annyian fordulnak meg, mint a Pilisben. Ennek oka feltehetően a pénzzel és idővel való takarékoság.

Távolabbi helyeken a kimondottan hegyvidék jellegű részek, természeti kuriózumok jelentenek vonzerőt. Ezért a leglátogatottabb Visegrád, Dobogókő, Dömös a Rám-szakadékkal, valamint Lajos-forrás, mint tradicionális kirándulási csomópont.

Megállapítottuk, hogy a kérdőíves válaszadók 89%-a budapesti lakos, a kirándulók több mint fele érkezik Budapestről. Ez az arány a korábbi mátrai felmérésben 60% volt. Ebből is látható, hogy a fővárosiak keresik a leggyakrabban a természettel való kapcsolatot.

Feltűnő és figyelmeztető jelenség, hogy bizonyos korosztályoknak, elsősorban a fiatalabb generációknak nem életformája a természetjárás. Ennek több oka is lehet, én egyet vetnék fel. Ismervén az általános iskola alsótagozatos környezetismereti tankönyveket, úgy vélem, hogy a fizikai és kémiai elvont fogalmak helyett talán nagyobb hangsúlyt kaphatna már kora gyermekkorban az egészséges életre való nevelés keretében a természet gyakorlati megismertetése és megszerettetése. A természettel való kapcsolat szükségességét a magasabb iskolai végzettségűek felismerik, de hogyan alakul a korán munkába állók természethez való viszonya?! A tény az, hogy a szabadidő ilyen célú eltöltésének igénye többnyire a középfokú, vagy annál magasabb végzettségű szellemi foglalkozásúaknál válik jellemzővé.

A férfiak közel kétszer annyi kirándulási alkalmat jeleznek, mint a nők. Ugyanakkor a férfiak átlagéletkora alacsonyabb, s jóval magasabb a férfiak körében a fiatal kori halandóság is. Vajon azok a nagyon magas életkorú, fizikailag, szellemileg friss-fitt férfiak, kikkel a felmérések során oly gyakran találkoztunk, kivételek?! Vajon milyen gyakori kivételek?!

A vizsgálatok szerint a válaszadókra Sopronban évi 20, a Mátrában 22, a parkerdőgazdaság területén 25 kirándulási alkalom jut évente. A megkérdezettek az évi 52 hétvégének közel felét töltik a szabadban, de ez messze meghaladja az országos, de még a fővárosi átlagot is.

A kirándulási motivációkra vonatkozó válaszokból kiderült, hogy a jól berendezett parkerdő nem jelent olyan vonzerőt, mint eredetileg feltételeztük. A válaszadók kétharmad része csak a legszükségesebbel ellátott, egészséges, tiszta, gondozott erdőben érzi jól magát.

Az erdők egészségi, esztétikai minősítésében megoszlanak a vélemények. A válaszadók egyharmada szépnek látja azt az erdőt, ahová kirándulni szokott, feltehetően ezért is jár oda. Egynegyed része egyértelműen elhanyagoltnak, ápolatlannak találja, egynegyed része annak a véleményének ad hangot, hogy korábban szebb, gondozottabb volt.

Hiányolják:

- az olcsó szálláslehetőséget — régi, visszatérő téma a turistaházak helyzete;
- a hatékonyabb propagandát — mely a lehetőségeken túl a korlátokra és a kirándulási formákra is felhívja a figyelmet;
- a félreérthetetlen, kellő sűrűségű, jól karbantartott jelzéseket;

- az egyértelmű turistatérképeket;
- a turizmushoz szükséges tartós, viszonylag olcsó felszereléseket.

Mindezt annak tudatában teszik, hogy az erdő közvetlenül gyakorol befolyást egészségükre. Az erdő pozitív hatását elsősorban a közérzet javításában, a szellemi feszültség feloldásában, a mindennapi munka könnyebb elvégzésében látják. A munkaerő regenerálása, megőrzése az egész társadalom számára elengedhetetlen. Ezért a természetjárással kapcsolatos igények kielégítése nem csupán erdészeti, erdőgazdasági feladat.

A központi intézkedések mellett aktív, kezdeményező, öntevékeny szervezettek, munkájukat odaadással, meggyőződéssel végző emberekre is szükség van ahhoz, hogy a természetjárás, erdei üdülés, mint életkortól független, rendszeresen üzött „sport”, szórakozás, az „Egészségmegőrzés nemzeti programjában” új életre keljen.

WALTERNÉ CSURKA ESZTER

KÁROSODOTT KOCSÁNYTALAN TÖLGY FAANYAG MINŐSÉGE, FELDOLGOZÁSTECHNIKAI ÉS ALKALMAZÁSTECHNIKAI JELLEMZŐINEK ÖSSZEFÜGGÉSE

Az elmúlt évtizedben nagymértékben emelkedett a hazai erdeinkből származó száradék.

A károsodott anyag volumenének gyors, s fűrészüzemekben mindmáig nem csökkenő növekedési üteme jogos aggodalomra adott okot.

Az erdőkár sújtotta területekről származó faanyag minőségének és a károsodás mértékének összefüggésével a vonatkozó szakirodalom töredéke foglalkozik, s az is az eddigiekben luc-, jegenye- és erdeifenyőre vonatkozik, kocsánytalan tölgyre nem.

A károsodott területekről származó faanyag tulajdonságait illetően alig rendelkezünk ismeretekkel, a tulajdonságok változásának nagy gazdasági jelentősége vitathatatlan, hiszen a társadalom megtermelt javairól nem mondhat le, emellett alapvető tudományos fontossággal bír az összefüggések vizsgálata.

Vizsgáltuk 1984-től — tájékoztató vizsgálatok éve — az állomány és vizsgált egyedeinek állapot-, anatómiai és xilatómiai, fizikai-mechanikai és alkalmazástechnikai jellemzőit. Utóbbiakat friss és klímakezelt geszten.

A kísérleti területen a megszakított szállítószövetű és döntött törzsek nedvességvesztésének lefutását vizsgáltuk.

A törönkből, törzsközépből és koronakezdetből kialakított próbatestersorozatok vizsgálata alapján megállapítottuk, hogy az adott törzsön belül a mérési adatok legalacsonyabb szórását és relatív hibáját a török biztosította. A vizsgált, nyolcféle fizikai-mechanikai tulajdonság közül a testsűrűség, a statikus hajlítószilárdság, valamint a dinamikus ütő-hajlító szilárdsági értékek eltérése a legmagasabb.

Megállapítottuk, hogy a betegség fellépésével a geszt károsodása nincs szoros korrelációban. Az időben kitermelt anyag — a száradék száradásmenete eltér az egészséges anyagétól — faipari célra felhasználható az átmeneti